

V „Zorinu“ se Stritar tudi prvokrat (str. 111.) zavzema izrečno za ideale; le ti delajo človeku življenje človeka vredno; gorko se tudi spominja domovine (str. 158. idd.), ki nanjo misli i v sanjah.

Vse te ideje so bile, dasi zajete neposredno iz človeškega srca, vendar nekaj tako novega in razburljivega, da se je pojavil hud odpor, zlasti v „Danici“ (1870, 15), proti „Zvonu“ v celoti in proti „Zorinu“ posebe¹⁾, kot pohujšljivemu. Stritar se je branil v posebni prilogi („Zvonu“) na duhovit način, poudarjajoč posebno, da umetnost sama na sebi kakor lepota ni ne poganska, ne krščanska, ne samoslovenska, ampak le človeška; takisto estetika. Zorin pa ni nič drugega nego človek sam na sebi, ne prav pameten, a hudoben tudi ne; kdor se pa hoče pohujšati, temu ne bo nedostajalo prilike.

Pri vsem tem je v „Zorinu“ vendar dokaj pretirane mehkote, a plemenito je vse. —

(Dalje prihodnjič.)

Karla.

1.

Mesec skoz noč trubaduri,
fantje po krčmah pojó,
mojo dušo spomini
v tvoje naročje nesó.

Kot poznonočni tatovi
po potih sence bežé —
Tak tiha je noč, tak brezmejna,
tak plašno sred nje je srcé...

Jaz pojdem v solnčne kraje,
pod tihe grem palme s teboj,
tam živel bom, tam bom sanjal,
tam jaz bom umrl nocoj.

Ah, svet je poln zavisti,
uniči, ubije nam vse,
kar jasnega duša zasnuje,
kar svetlega ustvari srcé.

2.

Kam greš, ljubica, kam?
Vzemi mene s seboj,
moje srce s seboj,
ki ti v spomin ga dam!

Kadar vse mirno bo,
vanje se tiho ozri,
rdečim rožam prilij,
ki sredi njega cvetó!

¹⁾ Ostro se je grajala Levčeva „Lovska“ zaradi konca, najbolj pa „Zorin“, češ, njegovo veroizpovedanje je zmes poganstva in židovstva; poziv n. pr. „uživajmo življenje, „post mortem nulla voluptas“ pelje baje naravnost v poganstvo. Obsoja se tudi navdušenje za pogansko umetnost.

Da ne povenó,
da se ne posuše —
da ne umrje srcé,
ki te ljubi tako!

3.

Kot nevihta, ki vihra,
čez doline, čez strmice,
nosi k tebi mi v daljine
burno dušo pot temná.

Zadrhte so oči
v hrepenenja ognju vročem — —
Jaz te hočem, jaz te hočem
za vse dni, za vse noči!

Kaj noči ji, kaj temè,
kaj vetrovi, kaj strahovi,
kaj viharji, kaj gromovi,
kaj srcá obupne slè!

Vztrepetala je temà,
zvezde se z neba vtrnile,
solze iz oči kanile,
padlo srce v trda tlà . . .

Tiho gre čez dalje smrt,
kdor je gluh, ta je ne čuje,
kdor je slep, je ne pojmuje,
kdor mrlič je, ta je strt . . .

4.

Za roko bi mehko te rad prijel,
čez polje široko s tabo šel,
ko zunaj pomlad je, ko rože cvetó,
iz nočnih mrakov tihe sanje gredó.

Rad gledal bi v tvoje temno oko,
ko solnce nebeško bi vzšlo nad goró,
po zemlji razlilo lepoto vso,
ves solnčen dan z vso svetlo močjo.

Iz težkih dni je rojena ljubav,
kot tujka je iz mrzlih daljav,
vsa nežna je in plašna vsa,
kot bilka v vihri trepetá.

5.

Padajo deževne kaplje
in po oknih bijejo,
čez dobrane, čez planjave
burne vihre vijejo.

In čez nje tak mehka misel
tiho plava za teboj — —
Strah je zunaj . . . kje si ti zdaj,
plahi, drobni otrok moj?

6.

Črna noč nocoj
je objela goré,
čez to črno noč
tiha žalost gre.

Mene je strah noči,
mene je žalosti strah,
jaz sem kakor otrok,
ves trepetav in plah.

Dajte mi váruško,
ki mi mila bo,
ki me vodila bo,
ki me ljubila bo . . .

7.

Ljubica moja, kadar me sreča,
nič več se mi ne smehlja,
nič več s pogledom sladkoiskrenim
mojih lic ne obda.

Hladna, ah, tako vsa mrzla
misli pač bogvekam,
nič ne ve, kak o njej še jaz sanjam,
kako sem brez nje ves sam.

Nič več ne ve, kak v mojem življenju
plamen ji vroč gori —
topla ljubezen brez ciljev v daljavi,
brez vere na srečne dni.

Roman Romanov.